

Tikka u Maħbuba

L-Għazla Favur il-#ajja

JOSEPH MIZZI

TIKKA U MAHBUBA

L-Għażla Favur il-Ħajja

Copyright © Dr Joseph Mizzi 2015

Id-drittijiet kollha miżmuma.

www.josephmizzi.blogspot.com

TIKKA u MAHBUBA

L-GHAŻLA FAVUR IL-HAJJA

L-abort huwa l-qtil intenzjonat tal-fetu, it-tarbija qabel it-twelid, għax il-ġenituri tagħha ma jkunux iriduha. Kif se taqbad tfisser x'inhu l-abort lit-tfal żgħar? Meta John u Elizabeth staqsew lil ommhom fejn kont jien, qaltilhom li mort nagħti taħdita fuq l-abort. "X'ifisser abort, mamà?" staqsewha. Joanne wegħithom, "Il-papà qed jgħid lill-ommijiet u l-missirijiet biex jħobbu lit-tfal tagħhom minn meta jkunu daqs tikka."

Jiena u marti ħabbejna 'l uliedna mill-bidu nett - minn dak il-mument li t-test immarka pozittiv. Niftakar meta smajt l-ewwel darba l-qalb tat-tifel, meta rajtu l-ewwel darba b'ultrasound scan, u meta ħassejtu l-ewwel darba jicćaqlaq. Mument li ma ninsihom qatt. Din hi l-esperjenza ta' tant ġenituri, imma sfortunatament ġenituri oħrajn ma jkunux iridu lit-tarbija li ġejja fid-dinja, u jagħżlu li joqtluha qabel ma titwieled.

L-inkwiet tiegħi mhux biss li tiddaħħal ligi li tippermetti l-abort. Aghar minn hekk hija l-bidla fil-kultura u l-valuri

tagħna bħala poplu li niġġustifikaw u niddomandaw l-abort. X'għażla se nagħmlu? Se nagħżlu li nħobbu 'l uliedna mill-ewwel mument tal-konċepiment tagħhom, jew nagħżlu li naħsbu fina nfuṣna biss anke jekk uliedna jkollhom jħallsu b'ħajjithom stess?

FIX-XBIEHA T'ALLA

Għaliex għandna nħarsu l-ħajja umana, qabel jew wara t-twelid? It-twegiba tal-Iskrittura hi waħda profonda. Kull bniedem, hu min hu, huwa maħluq fuq ix-xbieha t'Alla!

“Alla ħalaq il-bniedem fuq ix-xbieha tiegħu, fuq ix-xbieha t'Alla ħalqu, raġel u mara ħalaqhom” (Ġenesi 1:27).

Jekk mela nibza' minn Alla, jeħtieġ inqis lil għajri b'rispett għax hu maħluq fuq xbieha tiegħu. Jekk naħqar bniedem ieħor, jew saħansitra noqtlu, inkun qed nisfida 'l Alla! Bħal meta xi ħadd jieħu f'idejh ritratt ta' marti – jekk jobżoq jew iqatta' dik l-immagni, ikun qed joffendiha. Għalhekk meta xi ħadd ikasbar il-bniedem, ir-ritratt ta' wiċċ il-Hallieq, ikun qed jisfida u jkasbar 'l Alla.

L-abort mhux biss kwistjoni personali jew soċjali. Qabel xejn l-abort huwa kwistjoni spiritwali. Il-mod kif inqisu t-

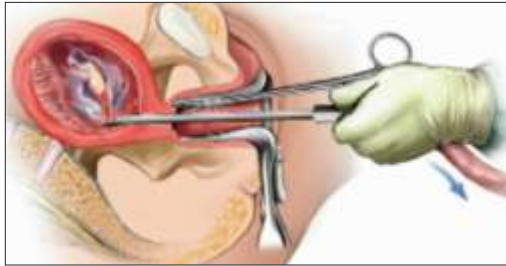
tarbija f'guf ommha huwa il-polz tas-saħħa spiritwali ta' ruħna.

L-ABORT: KEMM, GHALIEX U KIF

Madwar id-dinja jsiru 'il fuq minn 40 miljun abort kull sena. Dan ifisser li kull minuta li tgħaddi qed jinqatlu 75 tarbija fil-guf. Mara minn kull tlieta twettaq abort xi darba f'ħajjitha. Tqala minn kull erbgħa tintemm b'abort.

L-abort rari jsir għax il-ħajja tal-omm tkun fil-periklu (<1%) jew minħabba stupru (< 1%). L-abort isir ukoll għax it-tarbija jkun se jkollha xi problemi jew mard. Waqt it-tqala jsiru scans u testijiet oħra; jekk ikun jidher li t-tarbija se jkollha xi problema (bħal Down syndrome, Edward syndrome, spina bifida, anencephaly, eċċetra), l-omm tkun offruta, u sikwit mħegġa, biex ittemm it-tqala ('therapeutic abortion'). Fil-parti l-kbira (>95%), l-abort jsir għal raġunijiet ta' konvenjenza, ngħidu aħna, għaliex tfajla tinqabad tqila u ma tkunx trid t-tarbija f'dak iż-żmien ta' ħajjitha, jew għax mara tħoss li t-tarbija se tfixkilha fl-istudju jew fil-karriera, jew biex ma tkunx ta' piż finanzjarju fuq il-familja.

L-abort fl-ewwel tmien ġimgħat tat-tqala jista' jsir permezz tal-mediċini li jaħdmu fuq l-ormoni u l-utru biex itemmu t-tqala. L-abort jista' jsir ukoll, f'kull fażi tat-tqala, b'mod kirurgiku. L-aktar metodu komuni huwa il-‘vacuum aspiration’, fejn it-tabib idahħal tubu mill-għonq tal-utru, u bih jiġbed il-fetu u s-sekonda f'bicċiet u jintremew.

IX-XJENZA

Meta tibda l-ħajja umana, u x'valur għandha? Ejja nikkonsidraw dawn il-mistoqsijiet, l-ewwel mill-aspett xjentifiku, u wara mill-lenti tal-Iskrittura Mqaddsa.

IL-BIDU TAL-ĦAJJA

Ix-xjenza tgħallimna li kull wieħed u waħda minna bdejna l-eżistenza individwali u l-ħajja tagħna bħala ċellola waħda (“zygote”), li tiffirma meta l-isperma tal-missier tingħaqad

mal-bajda tal-omm. Dan il-proċess jissejjaħ il-fertilizzazzjoni jew b'mod popolari, il-konċepiment. Għalkemm ċkejna, din l-ewwel ċellola hi ħajja, sħiħa u ma jonqosha xejn f'din il-fażi tagħha. Fija l-informazzjoni ġenetika kollha biex tibda l-proċess tal-iżvilupp u biex tikber.

L-IŻVILUPP BIKRI

L-ewwel ċellola malajr tinqasam fi tnejn, u tergà' f'erbgħa, imbagħad fi tmienja, u tkompli sejra hekk. Tibda wkoll il-vjaġġ lejn l-utru, u minn madwar għaxart ijiem mill-fertilizzazzjoni, l-embrijun jaqbad

mar-rita tal-utru li jipprovdi l-ossigenu, nutrimenti u dak kollu li hemm bżonn biex tkompli tikber u tiżviluppa. Ta' għaxar ġimgħat tqala l-fetu jkun jizen erba' grammi u twil tliet ċentimetri. Il-qalb diġà bdiet tħabbat, u l-organi kollha huma fformati. It-tarbija għandha l-marki tas-swaba, taf tibra' u tagħti b'saqajha u riġejha.

FAŽIJJET DIFFERENTI

Ta' tmien ġimgħat, fiż-żmien meta l-abortion huwa komuni, it-tarbija diġà tingħaraf sew li hi tarbija umana. Jista' wieħed jgħid li fl-ewwel ftit ġimgħat l-embrijun ma jkunx jixbaħ il-bniedem? Huwa veru li f'dan iż-żmien bikri l-embrijun m'għandux forma ta' tarbija, imma b'daqshekk ma nistgħux ngħidu li mhux uman! Il-fatt hu li l-forma u d-dehra tal-bniedem tinbidel mill-ewwel mument tal-eżistenza sal-mewt. Il-forma tal-bniedem tinbidel matul ħajtu. Il-bniedem għandu forma ta' embrijun meta jkun embrijun, forma ta' tarbija meta jkun tarbija, forma ta' adult meta jkun adult, u forma ta' anzjan meta jkun anzjan. F'kull fażi tal-ħajja, hi x'inhil-forma tiegħu, il-bniedem hu bniedem sħiħ.

FIL-QOSOR

- Kull bniedem jibda l-eżistenza individwali bħala zygote, iċ-ċellola li tofforma waqt il-fertilizzazzjoni.
- Isir żvilupp u tkabbir mgħaġġel qabel it-twelid.
- Iz-zygote, embrijun, fetu, tarbija tat-twelid, toddler, tifel, adoloxsent, raġel u anzjan huma fażijiet differenti ta' ħajja umana waħda.

L-ISKRITTURA

1. Alla jipprojbixxi l-qtil ta' bniedem innocenti

Wiehed mll-Għaxar Kmandamenti jgħid ċar u tond, “La toqtolx” (Esodu 20:13). L-Iskrittura tqis il-qtil bħala ingustizzja, “Toqtolx lil minn hu bla ħtija” (Esodu 23:7); “Jobgħod il-Mulej ... idejn li jxerrdu demm bla ħtija” (Proverbji 6:16,17). Il-qtil ta' tarbija fil-ġuf huwa l-qtil ta' persuna innocenti u bla ħtija.

2. Alla jsawwar it-tarbija fil-ġuf fix-xbieha tiegħu

In-Nisrani jara l-id moħbija t'Alla li jagħti l-ħajja u jsawwar it-tarbija fil-ġuf. “Int sawwartli l-ġewwieni, int insiġtni f'ġuf ommi. Infahħrek għax tal-biża' u tal-għageb jien magħmul; tal-għageb huma l-għemejjel tiegħek u dan ruħi tafu tajjeb” (Salmi 139:13-14). Mhux biss magħmul minn Alla, imma magħmul fix-xbieha tiegħu. Għalhekk il-qtil ta' persuna oħra hu att daqshekk ħazin f'għajnejh. “Kull minn ixerred demm il-bniedem, mill-bnedmin demmu jixxerred, għax fi xbieha t'Alla, Alla għamel il-bniedem” (Ġenesi 9:6).

3. Qabel it-twelid it-tarbija hi digà iben jew bint il-ġenituri

L-anglu qal lil Marija, “Ara, Elizabet qaribtek, hi ukoll tqila b’iben fi xjuħitha u dan hu s-sitt xahar lil dik li kienu jgħidulha ħawlija” (Luqa 1:36). Avolja kien għadu ma twelidtx, it-tarbija, Ġwanni, kien digà “iben” ommu.

4. L-Iskrittura tuża l-istess kelma “tarbija” qabel jew wara t-twelid

Luqa jsejjaħ “tarbija” lil iben Elizabetta qabel ma tweiled (“Ġara, meta Elizabet semgħet it-tislma ta’ Marija, illi t-tarbija f’għufha qabżet u Elizabet imtliet bl-Ispirtu s-Santu,” Luqa 1:41). Ftit aktar ‘il quddiem, Luqa jerga’ juża l-istess kelma, “tarbija”, għal Ġesù, din id-darba wara li kien tweiled (“Dan ikun għelm għalikom, intom issibu t-tarbija mfiqija, mimduda f’maxtura,” Luqa 2:12.). Il-Bibbja ssejjaħ u tqis il-fetu bħala tarbija, bl-istess mod li tqisha wara li titwielel.

FIL-QOSOR

- Alla jipprojbixxi l-qtil ta’ bniedem bla ħtija.
- Alla jagħmel il-bniedem, fis-satra tal-guf, fix-xbieha tiegħu.

- Il-Bibbja ssejjaħ u tqis il-fetu bħala ‘tarbija’ – l-istess bħat-tarbija wara li titwieled.
- Qabel it-twelid it-tarbija hi digà iben jew bint il-ġenituri tagħha.
- Għalhekk, l-abort huwa l-qtil ta’ bniedem innoċenti.

L-ARGUMENTI FAVUR L-ABORT

L-argument ewlieni favur l-abort iserraħ fuq żewġ premessi:

- 1. Il-fetu mhux enti uman imma parti mill-ġisem tal-mara.*
- 2. Kull bniedem għandu l-jedd fuq ġismu; il-mara għandha dritt tagħżel.*

Għaldaqstant il-mara għandha l-jedd taborta l-fetu li qed iġorr fiha.

ENTI UMAN

Diffiċli tiġġustifika l-abort jekk tqis it-tarbija bħala bniedem ħaj, kif tassew hi! Għalhekk dawk li huma favur l-abort jiddeskrivuha b’mod impersonali, ngħidu aħna bħala ‘ftit ċelloli’. Wieħed jammetti li hi ċkejnkna ħafna u li hi magħmula minn ċelloli. Imma aħna wkoll, wara kollox, magħmulin minn ċelloli. It-tarbija magħmula minn ftit, u

aħna minn ħafna ċelloli, imma fl-aħħar mill-aħħar, kulhadd hu kompost minn ċelloli. X'ingħidu mela, jekk tiġġustifika l-abort għax it-tarbija hi komposta minn ċelloli, bl-istess argument nistgħu niġġustifikaw l-omicidju ta' kull persuna!

Il-fatt li t-tarbija hi ċkejna ma jfisser xejn. Ma jfissirx li hi anqas umana minni jew minnek. Forsi għalhekk isir l-abort, għax hi żgħira, moħbija, ma tipprotestax u ma tistax tiddefendi lilha nfisha. Jien irrid ngħix f'socjetà li tħares id-drittijiet ta' min hu żgħir, u mhux f'pajjiż fejn tirrenja l-ligi tal-gungla, fejn min hu b'saħħtu jishaq lil min hu dgħajjed u ċkejken!

Mhux veru li l-fetu hu parti mill-ġisem tal-omm. Il-fetu qiegħed ġo l-utru tal-omm, imma mhux parti minnha. L-omm ma ġġorrx fija l-qalb, il-fwied u l-pulmun. Dawn l-organi huma parti integrali minn ġisimha, imma l-fetu ġġorru għal madwar disa' xhur, u għandu ħajja distinta u separata minn tagħha. It-tarbija għandha DNA, qalb u ċirkolazzjoni, moħħ u fingerprints differenti, u saħansitra jista' jkollha grupp tad-demem u sess differenti minn tal-omm.

Huwa minnu li t-tarbija fil-ġuf hi għalkollox dipendenti fuq ommha għall-ħajja. Imma l-istess nistgħu ngħidu għal tarbija tat-twelid. Kif titwieled it-tarbija teħtieġ min jieħu ħsiebha, altrimenti tmut bil-ġuħ u l-kesħa fi ftit jiem. Imma l-fatt li hi dipendenti ma jiġġustifikax il-qtil tagħha! Għall-kuntrarju, ladarba t-tarbija fil-ġuf hi daqshekk fragli u dipendenti, l-omm għandha tagħmel ħilitha kollha biex tieħu ħsiebha u tiprotegiha.

ID-DRITT TAL-GHAŻLA

Għandha dritt il-mara tagħzel jekk twellidx it-tarbija jew tagħmel l-abortion? Hadd m'għandu dritt assolut li jagħmel li jrid, lanqas b'gismu stess. Wieħed jista' jagħzel li jpejjep avolja jagħmel ħsara lil gismu. Imma mhux kull fejn irid. Ma jistax ipejjep go klassi bit-tfal, go sptar jew f'ristorant. Wieħed jista' jagħzel li jqiegħed ħajtu fil-periklu b'sewqan eċċessiv, imma l-liġi bir-raġun tagħmel limitu u regoli fuq is-sewqan. Għax il-jedd fuq gismu, anke forsi li jagħmel ħsara lilu nnifsu, jieqaf fejn jibda l-jedd ta' ħaddieħor. Hadd m'għandu l-jedd jagħmel għażliet li bihom ipogġi fil-periklu l-ħajja ta' ħaddieħor.

Il-mara għandha d-drittijiet tagħha. Għandha d-dritt tgħix. Bl-istess mod, it-tarbija go fija għandha l-istess drittijiet. Hi wkoll għandha dritt tgħix.

Mara Amerikana, Emily Letts, abortion counsellor, inqabdet tqila u ppublikat vidjow tal-abort tagħha fuq YouTube biex turi lin-nisa li l-abort jista' jkun esperjenza pożittiva. Emily tgħid hekk, "I don't feel like a bad person. I don't feel sad. I feel in awe of the fact that I can make a baby. I can make a life. I knew that what I was going to do was right, 'cause it was right for me and no one else."

Kif tħossok meta tisma kliem bħal dan? Ngħid għalija jien ħassejtni mnikket u rrabjat. Din il-mara timmeravilja li kapaci tagħmel ħajja; kapaci tnissel tarbija. Fl-istess waqt tagħmel abort, toqtol dit-tarbija, it-tarbija tagħha stess, mingħajr ma tħossha mdejqa jew li qed tagħmel xi ħaġa ħażina. Anzi, tgħid hi, din kienet deċiżjoni tajba! Tajba għax hekk jaqbel lilha, mhux għal ħaddieħor, lanqas għall-istess tarbija tagħha!

Hawnhekk nixtiequ naslu? Wieħed mill-isbaħ aspetti tal-umanità hi l-għożża u l-ħlewwa tal-omm għal uliedha! Imma l-mentalità pro-choice twebbes il-kuxjenza tenera tal-omm u tibdilha f'gebla tas-samm, l-epicentru tal-

eġożmu! Il-mara hi l-ewwel vittma tal-abortion. Id-dwejjaq u l-ħtija li jesperjenzaw ħafna nisa meta jagħmlu abort huma xhieda li l-argumenti favur l-abortion huma gidba u jmorru kontra l-istess natura umana u l-istint matern.

Imma l-akbar telliefa huma t-trabi, imċaħħda mill-ħajja u l-prospett li jitwiellu, jieħdu n-nifs, jikbru, jħobbu u jkunu maħbuba.

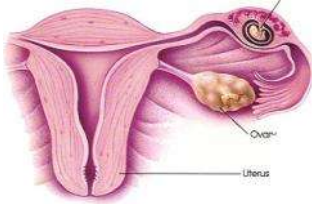

KAŻIJET DIFFIĊLI

Għalkemm l-abortion spiss isir għall-konvenjenza, hemm każijiet li huma ġenwinament diffiċli, u li jeħtieġ nikkonsidrawhom sew.

1. IL-HAJJA TAL-OMM FIL-PERIKLU

Kultant ikun hemm komplikazzjonijiet serji waqt it-tqala. Każ tipiku huwa ectopic pregnancy. Normalment il-bajda tiġi fertilizzata fil-fallopian tube; wara l-embrijun jinżel fl-utru fejn ikompli jiżviluppa u jikber. Ġieli jiġri li l-

embrijun jeħel fil-fullopijan tube. Dan mhux intiż biex isostni t-tqala u għalhekk l-omm tkun fil-periklu ta' emorragija interna. Issir operazzjoni urġenti biex tipprevieni jew twaqqaf l-emorragija. Sfortunatament il-fetu ma jistax jiġi salvat.

L-għan tal-operazzjoni huwa li tiġi salvata l-omm u mhux li tinqatel it-tarbija. Bl-intervent jew mingħajru l-fetu se jmut xorta waħda. Dan nistgħu nxebbuh ma' żewġ persuni qed jegħrqu f'baħar imqalleb. Jiġi xi ħadd b'dgħajsa u jsalva wieħed minnhom, imma lil ieħor ma jistax isalvah. Fuq il-banda l-oħra, l-abortion isir bl-għan li tinqatel tarbija f'saħħitha u meta l-ħajja tal-omm mhix fil-periklu. L-abortion jixbah żewġ persuni fuq dgħajsa; jiġi xi ħadd u jitfa' wieħed minnhom il-baħar biex jegħreq.

Mill-aspett etiku proċedura biex issalva lill-omm hija ġustifikata u neċessarja. Jekk ma jsir xejn il-fetu jmut u l-omm tista' tmut ukoll. Intervent bħal dan m'għandux jissejjaħ abort għax hu għalkollox differenti.

2. STUPRU

Il-mara jew t-tfajla li tinqabad tqila wara stupru tgħaddi minn trawma doppja. Mhux biss kienet vjolentata kontra

r-rieda tagħha, imma issa qed iggorr tarbija li ma riditx u li tfakkarha f'dak li għaddiet minnu. L-abortion jidher soluzzjoni faċli. Imma l-abortion jibqa' għażla ħażina u ingusta. Ir-ragel li wettaq l-istupru hu ħati, it-tarbija hi bla ħtija. Huwa gust allura li toqtol it-tarbija għall-ħtija ta' haddieħor? Il-mara li tagħzel l-abortion ikollha tgħix bil-ħsieb li qatlet tarbija bla ħtija. Tkun wisq aktar nobbli jekk iżomm it-tarbija, u jekk ma tkunx tista' trabbiha hi, tagħtiha għall-addozzjoni. Dan ikun gest ta' mħabba ta' omm ta' vera!

3. TARBIJA B'DIŻABBILTÀ

Il-ġenituri huma msejġhin biex iħobbu 'l uliedhom għax huma wliedhom, minkejja l-problemi jew difetti li jista' jkollhom. Dawn it-tfal għandhom bżonn aktar għajjnuna u mħabba mhux is-sikkina tal-abortion. Hi skuża li d-deċiżjoni ssir fl-aħjar interess tat-tarbija. Sib tifel ta' għaxar snin b'Down Syndrome u staqsih jekk jixtieqx jgħix jew jekk iridx imut. Dawn it-tfal iħobbu l-ħajja daqs tfal oħrajn! B'liema dritt mela tiegħu d-deċiżjoni f'ismu qabel jitwieled biex ittemmlu ħajtu?

4. L-IFFRIZAR TAL-EMBRIJUNI

L-iffriżar tal-embrijun mhux neċessarju għall-IVF. F'Malta l-IVF kien prattikat mingħajru u s-suċċess f'pajjiżna jikkompara tajjeb ma' pajjiżi oħra. Mhux biss, dan l-aħħar giet introdotta s-sistema tal-iffriżar tal-bajd tal-omm (oocyte vitrification), li tagħti l-opportunità lill-koppja jerggħu jagħmlu ċirku ieħor ta' IVF jekk ta' qabel ma kienx irnexxa. Il-problema ewlenija tal-iffriżar tal-embrijuni hija li ħafna minnhom jinqerdu fil-proċess stess jew għax ma jintużaw qatt, u allura eventwalment imutu.

L-GHAŻLA FAVUR IL-HAJJA

IL-QAGHDA F'MALTA

Malta għadha wieħed mill-ftit pajjiżi fejn l-abort huwa illegali. Se jidhol l-abort f'pajjiżna? Ma nafx. Il-valuri Nsara, li wara kollox huma valuri umani, iserrħu fuq ir-rispett u l-imħabba lejn Alla. Jekk nibqgħu nitbiegħdu minn Alla, ma jkun hemm l-ebda xewqa li nżommu l-liġi tiegħu, u l-abort jiġi legalizzat kif sar f'pajjiżi oħra. Tkun ħasra, għax pajjiż li jaċċetta l-abort mhux jgħallem il-nies iħobbu, imma li jużaw il-vjolenza biex jieħdu dak li jridu!

L-ATTITUDNI KRISTJANA

X'għandha tkun l-attitudni tagħna l-Kristjani?

1. Lejn nisa li jinqabdu tqal qabel iż-żwieġ

M'għandniex niġġudikawhom, imma nuruhom kumpassjoni u fejn nistgħu ngħinuhom b'mod prattiku biex iżommu u jrabbu t-tarbija. Grazzi għall-ħidma li jwettqu l-Gift of Life, u tant nies oħra, speċjalment nanniet u zijiet, li bis-saħħa tagħhom ġew salvati tant hajjiet.

2. Lejn nisa li għamlu abort

Il-mara li għamlet abort m'għandhiex għalfejn tibqa' tgħix bil-ħtija tal-iżball li kienet għamlet. Lanqas għandha għalfejn tmewwet il-kuxjenza tagħha. Nistgħu ngħinuha billi naqsmu l-evanġelju magħha, l-istess messagġ li bih ksibna l-maħfra u l-paċi m'Alla. L-evanġelju hu aħbar tajba ta' maħfra u ħelsien għal dawk kollha li jindmu u jemmnu fil-Mulej Ġesù. Meta tmur għandu u titolbu ħniena, Ġesù jaħfrilha u jagħtiha tama u hajja ġdida. L-istess nistgħu ngħidu għal dawk li heġġew nisa jagħmlu abort, inkluż il-missirijiet. Huma wkoll jistgħu jiksbu s-sliem fil-kuxjenza u l-sliem m'Alla permezz ta' Kristu.

3. Lejn is-socjetà Maltija

Ejja niddefendu l-ħajja mill-konċepiment sal-mewt naturali, b'konvinzjoni u b'rispett lejn kulħadd, anke lejn dawk li għandhom fehma differenti. Nitolbu wkoll għall-politiċi tagħna għax ir-responsabbiltà leġislattiva fl-aħħar mill-aħħar taqa' fuq spallejhom.

4. Lejn it-tfal qabel jitwiellu

Ejja nqisu lil kull bniedem, maħluq fix-xbieha t'Alla, b'rispett u mħabba, u speċjalment it-tarbija qabel it-twelid għax hi tant ċkejna, innocenti u fragli. Ejja niddefendu t-tarbija f'għuf ommha! Għalkemm mistura, digà tidher fiha l-immagini t'Alla li qed isawwarha u jinsigha b'tant sengħa u mħabba. It-tarbija fiha daqs tikka, imma denja tal-akbar imħabba.